

In het kader van het 25-jarig bestaan bezoekt Veeteelt een keer per maand opnieuw de personen achter een bedrijfsreportage die in de afgelopen 25 jaar in Veeteelt heeft gestaan. De snelle groeier, de stopper of de emigrant; ze komen allemaal aan bod.

In deel 6 maatschap Lugtenberg uit Olst. Anno 2009 is hun veestapel grotendeels nog honderd procent mrij op 25 F1-kruisingen na, waar zij niet mee doorfokken.

	1991	2009
Aantal koeien:	60	120
Gemiddelde productie:	7548	6892
Favoriet ras:	mrij	mrij
Favoriete stier:	Olva 4	Mark 44

Wim Lugtenberg uit Olst: 'Mrij-ras door goede bespieroing en hoog eiwitgehalte meest economisch'

De voorblijven in de olst van Wim Lugtenberg uit Olst. Hij is de oprichter van de veestapel Mrij. Hij is de oprichter van de veestapel Mrij. Hij is de oprichter van de veestapel Mrij.

Mrij-ras
Lugtenberg heeft een jaar geleden een ras ontwikkeld dat hij Mrij-ras noemt. Het ras is ontwikkeld door de combinatie van de beste eigenschappen van de beste rassen. Het ras is ontwikkeld door de combinatie van de beste eigenschappen van de beste rassen.

Erasmus
Lugtenberg heeft een jaar geleden een ras ontwikkeld dat hij Mrij-ras noemt. Het ras is ontwikkeld door de combinatie van de beste eigenschappen van de beste rassen. Het ras is ontwikkeld door de combinatie van de beste eigenschappen van de beste rassen.

Wim Lugtenberg
Lugtenberg heeft een jaar geleden een ras ontwikkeld dat hij Mrij-ras noemt. Het ras is ontwikkeld door de combinatie van de beste eigenschappen van de beste rassen. Het ras is ontwikkeld door de combinatie van de beste eigenschappen van de beste rassen.

'Wij hebben nog maar voor twee jaar mrij-rietjes'

Kruisen is gokken, niet fokken

Met honderd procent zuivere mrij melkt de familie Lugtenberg nog steeds het meest bedrijfseconomisch. De afschaffing van de quotering in 2015 is mogelijk een reden om de overstap naar holsteinkruisingen te maken. Daarnaast dwingt het beperkte aanbod zuivere mrij-stieren Lugtenberg die kant op.

tekst **Martine Barwegen**

'We hebben op het bedrijf van alles uitgeprobeerd', zeggen Tom (33), Corrie (60) en Wim (58) Lugtenberg terwijl ze terugbladeren in de Veeteelt van 1991. 'Zoals anders voeren en gekruiste dieren aankopen, maar eigenlijk zijn we nu weer terug bij de situatie van toen.' In Olst staat de boerderij van maatschap Lugtenberg met honderd procent raszuivere mrij-dieren, op één na. 'En op een aantal F1-tjes na', vult Tom aan.

Met lage productie hoge omzet
Nadat Tom in 1996 afstudeerde aan de hogere landbouwschool werkte hij eerst als agrarisch adviseur. 'In 1996 was ik 21 en mijn vader 46. We hadden 60 koeien

en 100 schapen. Daarom moest ik wel buiten de deur werken.' Om zo snel mogelijk voltijds op het melkveebedrijf samen met zijn vader te kunnen werken, stelden Tom en Wim een tienjarig bedrijfsplan op. In vijf jaar tijd groeide het quotum van 400.000 naar 840.000 kg. Inmiddels is het uitgebreid tot 890.000 kg. De schapen verlieten het bedrijf en de veestapel verdubbelde. De Lugtenbergs zijn om bedrijfseconomische redenen nog steeds fervente mrij-melkveehouders. 'Hoe hoger de productie, hoe lager de omzet en aanwas', is Wims standpunt als vijfde generatie op de boerderij. Anders gezegd: hoge vet- en eiwitgehalten en lage kos-

ten leveren een hoog saldo. Wim: 'Zolang de quotering er is, geldt dit standpunt.'
'Een kalf brengt tussen de 200 en 400 euro op', gaat Tom verder. 'Als ik de opbrengst voor het kalf deel door onze productie van 6500 tot 7500 liter, dan verdien ik per liter meer dan een bedrijf dat 10.000 liter per koe produceert. Om een optimaal rendement te bereiken moeten onze koeien rond de 7500 tot 8000 liter produceren. Daar zitten we op dit moment onder. Ons streven is om de aflossingen niet stil te zetten en om over voldoende liquide middelen te beschikken.'

Kostprijs belangrijke parameter
Sinds 1991 laten Tom en Wim de loonwerker komen voor praktisch al het machinale werk, omdat Tom hier geen enkele interesse in heeft. Alleen het schudden doet Lugtenberg nog zelf, met inmiddels twee oude machines. 'Destijds hadden we redelijk nieuwe machines staan, die nog niet waren afgeschreven', herinnert Wim zich. 'Daardoor heeft het inzetten van de loonwerker ons de eerste jaren geld gekost.'

Wim en Corrie Lugtenberg in 1991:
'Mrij is het mooist, maar economie staat voorop'

Corrie, Wim, Tom en Ellis Lugtenberg blijven scherp op de kostprijs

De tweede reden dat de Olstenaren de loonwerker inschakelen is omdat een machinepark meestal niet uitkan, tenzij je dat maximaal benut. 'Maar vaak belten veehouders al zodra er een regenwolk in de lucht hangt de loonwerker. Dat kan niet uit.' Lugtenberg zit met zijn bewerkingskosten (loonwerk- en machiniekosten) lager dan het gemiddelde in zijn studieclub met 5,30 euro per 100 liter melk, hoewel er ook collega's tussen zitten die het beter doen. Ook de voerkosten heeft Lugtenberg op zijn netvlies staan. 'De laatste twee jaar hebben we hard gevoerd. "Een hoge productie is een hoog rendement", zeggen veel adviseurs helaas nog steeds. Onze voerkosten bedroegen vorig jaar 9 cent per kilo melk. Dat is zo'n 30 tot 32 kg krachtvoer per 100 liter bij een melkprijs

variërend van 28 tot 38 cent. Dit jaar voeren we zo'n 25 kg per 100 liter bij een melkprijs van 20 cent. Dit komt neer op zo'n 4 cent minder verlies.' Hoewel de krachtvoergifft daalde, daalde melkproductie van de veestapel niet. 'We voeren nu 6 kg krachtvoer op de top. Dat is wel iets te scherp', zegt Tom. De ruwvoerkosten bedragen 1 cent. De kritieke melkproductieprijs is voor Lugtenberg 29 cent.

Aanzien of rendement
In het kader van de kostprijs voerden de melkveehouders twee weken geleden vrij rigoureuze vijftien koeien af. 'We zijn lang zuinig geweest op onze koeien en hielden weinig jongvee aan. Maar vanaf het eerste kwartaal van volgend jaar komen zestig vaarzen aan de melk, waarvan een deel F1-kruisingen.'

Tom Lugtenberg in 2009:
'We proberen voor 2015 een F1-kruising te fokken'

Tom en Wim kruisten 25 koeien met een matige melkproductie, maar met hoge gehalten met Spencer, Kian en Red Gold. 'Hierna laten we deze vaarzen afkalven van een eigen stier om ze vervolgens te insemineren met Belgisch witblauw.'
'We proberen een sterke F1 te fokken met minstens dezelfde hoeveelheid eiwit als onze mrij, met 1000 liter meer melk. Na afschaffing van het melkquotum vinden wij het namelijk zaak om zo veel mogelijk melk per koeplaats te produceren.'
Ieder jaar stellen de Lugtenbergs een inseminatielijst op. 'We kiezen eerst onze vijftig minste koeien, bijvoorbeeld een koe die benedengemiddeld vruchtbaar is of een koe met een eiwitpercentage onder de 3,70 om te insemineren met Belgisch witblauw', aldus Tom. 'Alleen de koeien met een duidelijk pluspunt insemineren wij met een fokstier.'
De Lugtenbergs over hun veestapel: 'Misschien zijn wij qua productie bedrijf nummer 14.000 op de lijst, maar wij durven te beweren dat vele toppers op deze lijst geen inkomen, maar aanzien hebben. Onderaan de lijst staan voornamelijk melkveehouders met een hoog rendement.'

Nog voor twee jaar rietjes
Hoewel Engeland en Ierland in de jaren negentig interesse toonden in de veestapel van Lugtenberg – de beste mrij-stier en mrij-koe in Engeland in 1997 werden in Olst gefokt – hebben deze landen geen fokprogramma. Daarom kopen de Lugtenbergs uit deze landen geen materiaal aan. In Nederland is het materiaal beperkt. 'We kunnen nauwelijks nog honderd procent mrij-stieren vinden', zegt Lugtenberg.
Van de stieren Guido, Mark 44, Sir Wim, Ajax 115, Dorus 249 en Albert-Jan hebben Wim en Tom de laatste rietjes opgekocht. 'We kunnen nog zo'n twee jaar toe met deze voorraad. Daarnaast vriezen we van onze goede eigen stieren sperma in. Uiteindelijk worden we door de huidige feiten gedwongen kruisingstieren te gebruiken. Kruisen is gokken, niet fokken.'